

vermindere[n] door een pacht van 5 % die de sultan daarop had gelegd, is geantwoord dat de sultan als soeverein vorst wetten kan uitvaardigen en dat de Compagnie zich daarmee met voorzichtigheid en vereiste discretie niet verder dient te bemoeien dan haar belang eist. De sultan is hierover wel onderhouden en erop gewezen dat deze pacht de handel teniet zal doen, of aan het kwijnen brengt.)

Voorts is ons niet onaangenaam geweest de ontvangst vandaar van 579 $\frac{3}{4}$ realen stofgoud. Dog wijl wij hetzelfde na gedane smelting en essayeering alhier bevonden hebben maar in te houden het gehalte van 20 en van 20 $\frac{1}{2}$ caraat, waardoor hetzelfde, aangerekent zijnde tegen 11 $\frac{1}{2}$ Spaans de reaál, het marcq fijn op f 420,5,- doet lopen, so hebben wij, uit hoofde die prijs niet alleen verre boven de daarop bepaalde prijs klimt, maar ook dat bij versending van dit goud na de buitencomptoiren tegen f 400 het marcq fijn, daarop een verlies soude vallen van f 20,5,- per marcq fijn, goedgevonden het goud voor dese keer te accepteren tegen f 400 het marcq fijn, en den resident gelast, hetgeen daar boven is aangerekent, aan de Compagnie te vergoeden, en voortaan zorg te dragen om hetzelfde niet hoger in te koopen en in rekening te brengen, dan tegens 11 $\frac{1}{2}$ Spaans de reaál, mits het goud alsdan 21 caraat komt te essayeren wanneer het marcq fijn nog geen f 390,- kost.

Onder het voormelde goud mede geweest zijnde 48 realen, soo genaamt doussons goud⁴, de reaál tegen 10 Spaans aangerekent en met 2 $\frac{1}{2}$ percento provisie beswaard, is hetzelfde alhier bevonden maar te essayeeren 13 caraat en 7 greyn, waardoor het marcq fijn wel op f 535,8,8 te staan komt. 'Twelk wij voor dese keer voor de Compagnie tegen de aangerekende prijs hebben geaccepteerd, omdat hetzelfde ter preuve door den resident is ingekogt en overgesonden, met ordre egter om daarvoor bij verderen inkoop niet meer te besteden dan 7 $\frac{1}{2}$ Spaanse reaál, 'tgeen uitkomt met de voorsz. 11 $\frac{1}{2}$ Spaans voor 't goud van 21 caraat. Hebbende aan den resident teffens bij die gelegenheid overgesonden een alhier opgemaakt prijscourant van 't goud in haare verschillende gehaltens, om sig daarna bij den inkoop te kunnen reguleren en naauwkeurig te weten, welke prijs volgens de bepaling besteed mag werden.

Fol. 595v-597r.

(Er zijn orders gevraagd betreffende de vaart van de bewoners van Bandjarmasin, maar intussen zijn twee passen voor Bali verleend, terwijl in de brief van 15 oktober 1760 was bevolen om zich bij passen voor Bali, Sumbawa en andere verboden plaatsen strikt aan het contract en de nadere bevelen in de brieven van 21 juni 1757 en 20 april 1758 te houden. Ter geruststelling is verklaard dat, als de vorsten om passen blijven vragen, ze naar Batavia moeten worden verwezen. De residenten rapporteerden dat een vaartuig van Buton en verscheidene uit Biliton, Trengganu en andere eilanden de rivier de Tatas zonder pas in- en uitgevaren waren. Als het mogelijk is, moeten de uitvarende schepen conform het contract gecontroleerd worden en de binnenkomende slechts bij verdenking [fol. 598] en op een gematigde manier. Als de vorsten om hulp tegen zeeroovers of vijanden vragen, moet hun die volgens het contract geleverd worden, als Bandjarmasin door een of andere vijand wordt aangevallen. Een post van f 45 die in 1759 aan onkosten voor Batavia was opgevoerd en de sultan in rekening was gebracht, mag wegens de geringe grootte afgeschreven worden en eveneens een post van f 41 voor vier donderbussen in 1756 gezonden, maar waarvan de sultan zei ze nimmer ontvangen te hebben, aangezien degene die informatie zou kunnen geven ontbreekt. Omdat er genoeg sloepen voorhanden waren, is de aankoop van een pantjalang voor 253 Spaanse realen afgekeurd, maar het huurloon van 56 Spaanse realen voor de daarop geplaatste inlandse matrozen is goedgekeurd. [fol. 599] De kosten van 156 Spaanse realen, of f 509, voor een pantjalang die was uitgestuurd om een sloep van de Compagnie te helpen en naar Makassar was afgedreven, zijn aanvaard. Hoewel het voor een klein vaartuig

4 Dousson zou dusun, dorp, platteland kunnen betekenen; wellicht is bedoeld goud uit een dorp, dus geproduceerd door de bevolking, of bevolkingsgoud.